Organització de centre per a l'atenció de l'alumnat d'origen estranger

Equip LIC - ST Tarragona
Departament d'Educació
Setembre 2020

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ 3

2. L'ACOLLIDA DEL CENTRE 3

2.1. CONSIDERACIONS GENERALS 3
2.2. ORIENTACIONS SOBRE LES ACTUACIONS DE L'EQUIP DIRECTIU I CLIC DE CENTRE 4
2.3. ORIENTACIONS SOBRE LES ACTUACIONS DE L'EQUIP DOCENT O CICLE 5
2.4. ORIENTACIONS SOBRE LES ACTUACIONS DEL TUTOR/A 7

3. FAMÍLIA I ENTORN 8

3.1. RECURSOS PER A L'ACOLLIDA DE LES FAMÍLIES 8

4. METODOLOGIA 9

4.1. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ LINGÜÍSTICA 9
4.2. QUADERNS SLS I DECÀLEGS 10
4.3. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS 10
4.4. DISSENY D'UNITATS DIDÀCTIQUES 12

5. RECURSOS I MATERIALS PER TREBALLAR AMB L'ALUMNAT 12

6. DESTINATARIS 13

6.1. AULA D'ACOLLIDA 13
6.2. AULA ORDINÀRIA 13
6.3. ALTRES SUPORTS 14

7. ORGANITZACIÓ 14

7.1. AULA D'ACOLLIDA 14

8. AVALUACIÓ 17

8.1. AVALUACIÓ INICIAL 18
8.2. PLA DE SUPORT INDIVIDUALITZAT 19
8.3. AVALUACIÓ FORMADORA I FORMATIVA 19
8.4. AVALUACIÓ FINAL 20
8.5. RECURSOS PER A L'AVALUACIÓ 22

9. MARC NORMATIU DE REFERÈNCIA 23

10. PER SABER-NE MÉS 23

11. INFOGRAFIA COMPILATÒRIA 24

1. Justificació

Aquest document té per **objectiu** ajudar els centres educatius a organitzar l'atenció de l'alumnat d'origen estranger per tal que pugui aprendre al més aviat possible la llengua catalana i així poder seguir el currículum.

El recurs d'aula d'acollida no és l'únic per a l'atenció de l'alumnat d'origen estranger. Es poden organitzar altres recursos i sobretot metodologies que, amb la complicitat de tot l'equip docent, permetran fer avançar els alumnes en l'aprenentatge de la llengua. Per això **aquest document va adreçat tant als centres amb aula d'acollida com a aquells que no disposen d'aquest recurs.**

A manera de resum de tot el procés que s'ha de seguir al centre a partir del moment en què arriba alumnat nou d'origen estranger, al final del document trobareu una infografia. La informació que s'hi recull apareix desenvolupada en els diferents apartats d'aquest document (recollits també a l'índex). D'aquesta manera podreu tenir una visió general del procés i consultar només aquells punts que us siguin necessaris.

2. L'acollida del centre

2.1. Consideracions generals

- Informar les famílies nouvingudes del funcionament i l'organització de la institució escolar.
- Acollir la família i contextualitzar la funció de l'escola.
- Ajudar l'alumne/a a conèixer la llengua i la nostra cultura. Mostrar interès i respecte per la seva.
- Mostrar expectatives positives vers l'alumnat. Hem de ser capaços de:
    - Assegurar un bon acolliment a l'aula i al centre.
    - Preveure, potenciar i programar situacions en les quals la interrelació amb els companys i companyes sigui constant.
    - Prioritzar, en el procés inicial, els continguts de la llengua en situació comunicativa, facilitant i promovent la participació activa d'aquests alumnes en l'ús del llenguatge.
    - Assegurar el coneixement i l'adquisició progressiva dels hàbits i normes escolars.
- Treballar coordinadament tot l'equip docent.
- Tenir actituds favorables, com ara la sensibilitat, l'empatia, el respecte... i els coneixements bàsics d'altres cultures, que faciliten l'adaptació.

- Preveure que els altres professionals que tenen contacte amb l'alumne/a nouvingut (conserge, personal de menjador, monitors...) participin del compromís envers les actuacions generals que facilitin el seu procés d'adaptació.

2.2. Orientacions sobre les actuacions de l'equip directiu i CLIC de centre

Primer contacte amb la família

- El primer contacte ha de ser acollidor.
- La informació que donem ha de ser bàsica i entenedora.
- Cal tenir present que els codis verbals, gestuals i culturals d'algunes famílies poden ser molt diferents d'aquells als quals estem avesats, cal evitar de caure en interpretacions errònies.

Entrevista inicial

- Recollir una primera informació sobre la situació del nen/a i de la família: procedència, llengua familiar, escolarització prèvia, residència, components de la família, situació i seguiment escolar, aspectes socials i culturals, etc. Aquesta informació serà recollida i es guardarà a l'arxiu de l'alumne/a.
- Facilitar informació de tots els interrogants que els familiars puguin tenir sobre el sistema educatiu i respondre'ls.
- Informar sobre els aspectes de l'organització i funcionament del centre:
    - Lliurar un quadre d'horaris i activitats.
    - Materials necessaris per a l'alumne/a i aportacions econòmiques.
    - Participació dels pares/mares en les activitats de la classe o del centre.
    - Trets d'identitat més importants del centre.
    - Informar dels serveis i activitats del centre: menjador, activitats extraescolars, sortides...
    - Donar a conèixer els diferents tipus d'ajuts que hi ha per a material didàctic i llibres de text, menjador, etc.
    - Presentar el tutor/a al nou alumne/a i a la seva família.
    - És important que en aquesta entrevista l'alumne/a hi sigui present i, en acabar, poder visitar tots plegats les instal·lacions del centre.

Criteris d'adscripció al nivell escolar

- Cal considerar, per a cada alumne/a: l'edat, els seus aprenentatges previs, la proximitat de la llengua materna a la llengua de l'escola i el seu desenvolupament evolutiu. Cal tenir presents les orientacions de la Inspecció d'Educació i la Comissió d'Escolarització.

Horari

- El/la cap d'estudis amb el CLIC de centre elaboraran l'horari de l'alumne/a on constin les hores de suport, on les fa, amb qui i les hores que romandrà amb el grup classe.
- Els horaris de les activitats de suport no haurien de coincidir amb les àrees o matèries d'Educació Musical, Educació Física, Educació Visual i Plàstica i Tutoria, en les quals els alumnes poden participar millor i es poden sentir més integrats al grup classe.

Traspàs d'informació i previsió d'espais de coordinació

- Al tutor/a, perquè pugui preparar les activitats d'acollida dins l'aula.
- A l'equip docent, al cicle, per tal d'establir actuacions comunes per part de tots els docents.
- A la CAD.

2.3. Orientacions sobre les actuacions de l'equip docent o cicle

Consideracions generals

- Implicació de tots els docents.
- Acolliment càlid, afectuós i que tingui continuïtat.
- Presentació, per part de tutor/a, de cada professional que intervé per primera vegada amb l'alumne/a.
- Explicació clara del funcionament de les classes, dels horaris, de les activitats i les normes de convivència.
- L'alumne/a ha de sentir-se acollit i atès, però no desbordat per l'excés d'informacions i de persones.

Estratègies comunicatives

- Assegurar-nos que quan parlem ens escolta.
- Parlar-li directament; encara que no ens entengui percebrà el nostre interès.
- Parlar a poc a poc, amb frases curtes i estructures correctes. Repetir, si cal, una explicació a nivell molt bàsic.
- Reforçar la informació bàsica amb codis verbals, gestuals i d'imatges.
- Facilitar-ne la participació com més aviat millor.
- Potenciar activitats on es treballi la llengua oral i que impliquin comunicació i relació entre companys. Aprofitar els espais i temps d'esbarjo per practicar l'ús de la llengua en situacions de joc amb els companys.
- Demostrar comprensió i reforçament positiu vers el mínim intent de comunicació i de fer-se entendre, evitant caure en un procés de correcció que pot limitar a l'alumnat les ganes d'expressar-se.
- Donar temps per interioritzar l'aprenentatge de la nova llengua.

- Afavorir activitats que comportin una immersió, com ara veure vídeos, escoltar cançons, contes amb suport d'imatges, etc.

Orientació i assessorament

- Equip d'Assessors/es de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social (ELIC). Direcció: Núria Rofes, nrofes@xtec.cat

Actuacions inicials amb l'alumne/a

Què?	Qui?
Avaluació inicial Instruments per a l'avaluació inicial XTEC	Equip directiu, CLIC, tutor/a aula d'acollida o tutor/a si ja se li ha assignat.
Organització del currículum a curt termini Activitats i materials. Partint de la trajectòria escolar i dels resultats de l'avaluació inicial, s'ajustarà el currículum de l'alumne/a perquè aquest pugui fer de manera autònoma activitats reforçades amb materials manipulatius, visuals, auditius i altres.	El tutor/a, especialistes, docents de les diferents matèries/àrees, docents dels diferents departaments.
Si amb l'ajust d'estratègies d'aprenentatge, de nivell, activitats i materials no n'hi ha prou, s'elaborarà un pla de suport individualitzat (primària, secundària).	Tutor/a de l'alumne/a, amb la col·laboració dels altres docents que atenen l'alumne/a.
Atenció personalitzada: suport Criteris bàsics • Serà oral i afavorirà la competència comunicativa. • A l'educació infantil i cicle inicial s'ha de treballar dins l'aula, ajudant l'alumnat a fer les activitats plantejades per a tot el grup classe o per a ells en concret, a través de racons, amb l'entrada d'un segon docent a l'aula... • En els cicles mitjà i superior es podrà plantejar el suport també fora de l'aula, en grups reduïts, en sessions curtes i sistemàtiques. • A primària i a secundària, l'ideal seria que el tutor/a s'encarregués d'aquests reforços. En cas contrari es coordinarà sistemàticament amb el docent	Tutor/a Docents de suport Docents EE Psicopedagog/a Orientació Educativa Tutor/a d'aula d'acollida

responsable per tal d'adequar els objectius del suport al treball de l'aula. • Inicialment es podran combinar dos tipus de suport (oral i de lectoescriptura). • A mesura que vagin assolint més competència comunicativa, els continguts que es treballin podran abastar altres matèries/àrees.	

2.4. Orientacions sobre les actuacions del tutor/a

Consideracions generals

- Lliurar l'horari a l'alumne/a.
- Designar un company/a acollidor/a (company/a tutor/a) que l'ajudi i l'orienti en tot moment: acompanyar-lo, tenir-lo present a les hores de pati, a les entrades i sortides...
- Potenciar davant dels altres les habilitats i competències que aquest alumnat tingui.
- Atendre l'alumne/a quan realitza un treball diferent de la resta per fer un seguiment de la seva activitat.
- Donar una informació molt clara sobre les sortides i activitats extraescolars, procurant que sàpiga que estan lligades al treball de l'aula.
- Reflexionar sobre els progressos que aquest alumnat i el grup hauran fet.
- Orientar els companys sobre l'ajut concret que podran donar a aquest alumnat.

L'acollida a l'aula

Preparació

- Anticipar l'entrada de l'alumne/a als companys, fomentant actituds d'interès per conèixer aspectes del seu país i de la seva cultura mitjançant activitats que els ajudin a valorar-la.
- Decorar l'aula incorporant un tipus d'ambientació acollidora que faciliti l'adquisició de rutines escolars i aprenentatges bàsics.

Presentació

- Organitzar activitats senzilles de dinàmica de grups i jocs que permetin incorporar des del primer moment les estructures comunicatives pròpies de la presentació (les més bàsiques) a l'alumne/a nou.
- Tenir un recull d'activitats incloses en el Pla d'acció tutorial (PAT).
- Organitzar activitats inicials d'aprenentatge en les quals es pugui preveure la participació del nou alumne/a.

Organització i funcionament de la classe

Plantejar situacions i estratègies que comportin la col·laboració de tot l'alumnat a l'aula:

- Distribució de càrrecs.
- Projectes que ajudin a conèixer les diferents llengües i cultures de la classe.
- Racó d'aula amb fotografies de diferents països, textos en diferents llengües, salutacions...

Seguiment i coordinació

El tutor/a és el responsable del seguiment del procés d'aprenentatge de cada alumne/a, per això es coordinarà periòdicament amb la resta de docents i també per fer el seguiment del pla de suport individualitzat si és el cas.

3. Família i entorn

És molt important promoure la implicació i participació de les famílies i l'entorn en el procés educatiu dels fills: afavorir el treball i aprenentatge en xarxa entre els centres educatius, la família i la resta d'agents educatius d'un territori per aconseguir la continuïtat i la coherència educativa que ens porti a l'èxit educatiu i la cohesió social.

3.1. Recursos per a l'acollida de les famílies

Ens poden ser útils en aquest sentit:

- Acollida a les famílies: orientacions del Projecte de convivència.
- El centre educatiu acollidor: indicacions sobre l'acollida de les famílies als centres educatius.
- Llei 10/2010, del 7 de maig, sobre l'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya.
- Notes per a la comunicació amb famílies: pensades per als primers contactes amb les famílies i disponibles en diverses llengües.
- Informació per a les famílies: en diverses llengües, informa sobre les característiques generals del sistema educatiu català: matriculació, organització del centre, drets i deures dels alumnes...
- *Concreció i desenvolupament del currículum dels Documents per a l'organització i la gestió dels centres:* ofereix indicacions que guien l'actuació amb les famílies d'alumnat d'origen estranger. **Primària** (pàg. 21): Atenció als alumnes nouvinguts i als alumnes de procedència estrangera que necessiten suport

lingüístic i social per accedir al currículum. **Secundària** (pàg. 49): Alumnes nouvinguts

- Acollida lingüística: recursos i materials de suport en l'àmbit de l'acollida lingüística del Departament de Treball.
- Ajudem les famílies nouvingudes!: guia de la FAPAES en la qual s'ofereixen idees per a les AMPA per a l'acollida i integració de les famílies d'alumnat d'origen estranger.
- El paper clau de les famílies en l'educació: opinions d'experts en relació a la col·laboració entre l'escola i les famílies (Fundació Jaume Bofill).
- Exemples de bones pràctiques dels centres educatius.
- Eines, estratègies i models**:** propostes, models i materials per facilitar l'acollida als centres educatius.
- Guia d'acollida per a les famílies: guia amb indicacions per acollir un infant quan acaba d'arribar al sistema educatiu català.

4. Metodologia

Partint d'un plantejament d'escola inclusiva, els centres han de buscar les estratègies metodològiques i organitzatives per facilitar l'èxit educatiu de tots els alumnes, entre les quals hi ha proporcionar suport lingüístic i social als alumnes d'origen estranger que encara no dominen prou bé la llengua i necessiten una adequació del currículum.

És important remarcar que es tracta de mesures de suport a les activitats programades a l'aula ordinària i, per tant, s'ha de basar en la cooperació i la informació compartida entre tots els docents que atenen un mateix alumne/a, tot i que pugui haver-hi un docent o tutor/a de suport que hi tingui una dedicació més específica.

Els equips d'assessors/es de llengua i cohesió social (ELIC) tenen per objectiu donar suport als docents a adaptar-se a la nova realitat i facilitar-los recursos perquè puguin atendre l'alumnat de manera integradora, inclusiva i personalitzada d'acord amb les seves necessitats emocionals, lingüístiques, socials i culturals.

Les orientacions sobre aquestes estratègies s'han organitzat en quatre blocs:

4.1. Estratègies d'intervenció lingüística

Es recomana la lectura del document Recomanacions sobre les estratègies d'intervenció lingüística amb l'alumnat nouvingut a tots els docents que intervenen amb l'alumne/a, en el qual es descriu quin ha de ser el paper del docent: model lingüístic, dinamitzador, interlocutor i corrector subtil.

4.2. Quaderns SLS i decàlegs

L'alumnat d'origen estranger té el repte d'haver d'aprendre la llengua que vehicula l'aprenentatge i, alhora, els continguts curriculars de totes les matèries/àrees. Així mateix, l'èxit educatiu d'aquest alumnat sovint està relacionat amb elements personals, relacionals, contextuals i interculturals que també cal tenir en compte.

Amb la finalitat de proporcionar recursos i orientacions als docents en l'organització i gestió del suport lingüístic i social per atendre l'alumnat d'origen estranger a l'aula ordinària, és imprescindible la consulta dels dossiers d'orientacions i recursos per al suport lingüístic i social elaborats pel Departament d'Educació. També hi trobareu els quaderns de suport lingüístic i social (SLS), cadascun dels quals incorpora un decàleg que recull, de manera resumida, algunes recomanacions bàsiques per als docents.

Programa d'Immersió Lingüística

En el cas de l'alumnat que aprèn una nova llengua s'hi afegeix un factor maduratiu, atès que està desenvolupant les estructures cognitives i lingüístiques que han d'afavorir el desenvolupament del llenguatge i l'aprenentatge. Caldrà tenir molt present i aplicar tota la metodologia del Programa d'Immersió Lingüística.

4.3. Mesures i suports universals

Tots els professionals del centre poden aplicar les recomanacions del dossier amb les mesures i suports universals, accions i pràctiques, de caràcter educatiu, preventiu i proactiu adreçades a tot l'alumnat. Constitueixen mesures i suports universals qualsevol de les actuacions que permeten al centre crear contextos educatius inclusius. Són transversals i es refereixen a la manera com organitzem el centre:

Organització flexible del centre	○ Agrupament flexible de l'alumnat ○ Docència compartida ○ Flexibilització horària del centre ○ Formes flexibles de treball. *La personalització dels aprenentatges.* Metodologies que ho possibiliten: ➢ El disseny universal per a l'aprenentatge (DUA) ➢ Ambients/espais ➢ Racons/tallers ➢ Aprenentatge cooperatiu ➢ Treball per projectes ➢ Docència compartida ➢ Aprenentatge entre iguals

	➢ Apadrinament lector ➢ Aprenentatge servei comunitari ➢ Capses d'aprenentatge ➢ Classe inversa ➢ Suport digital
Organització flexible de l'espai	➢ L'aula com espai multifuncional ➢ Objectius dels diferents espais de l'aula
Organització de mesures i suports	
Organització inclusiva d'estones de lleure	➢ Dinamitzadors de pati ➢ Mediadors de pati o guaites ➢ Punt d'Informació Jove
Tècniques de gestió d'aula	➢ Gamificació a l'aula ➢ Càrrecs ➢ Rutines
Processos d'acció tutorial	➢ Tutoria orientadora/tutoria grup classe ➢ Cohesió de grup ➢ Assemblea de classe ➢ Tutories personalitzades ➢ Acció tutorial compartida ➢ Tutoria entre iguals ➢ Entrevista tutor/a-alumne/a ➢ Cercle de diàleg
Instruments d'orientació a l'alumnat en la seva tasca	➢ Compartir objectius ➢ Bases d'orientació ➢ Bastides de suport ➢ Resums ➢ Esquemes ➢ Mapa conceptual ➢ Diaris de classe ➢ Portafolis/carpetes aprenentatge ➢ Referents d'aula ➢ Tauleta Àgil o Kanban ➢ Hora de consulta
Avaluació formativa i formadora.	➢ Autoavaluació i coavaluació ➢ Rúbrica
Programes i projectes específics:	➢ Mediació escolar

	➢ Filosofia 3/18 ➢ Educació emocional ➢ Prevenció de conflictes
Participació de les famílies. Comissions mixtes de treball	

4.4. Disseny d'unitats didàctiques

A la guia Disseny unitats didàctiques de llengua catalana per a l'alumnat nouvingut trobareu què tenir en compte a l'hora de dissenyar des d'un enfocament comunicatiu qualsevol activitat o unitat didàctica.

5. Recursos i materials per treballar amb l'alumnat

A l'XTEC hi ha diferents propostes i materials per a l'aprenentatge inicial de la llengua per a l'alumnat d'origen estranger, i també recursos per a les àrees i matèries no lingüístiques.

Alguns d'aquests recursos són:

Llengua catalana:

- Treball global de la llengua
- Llengua oral
- Llengua escrita
- Lèxic
- Jocs i làmines

Lectura: materials de l'Impuls de la Lectura.

Àrees i matèries del currículum: materials de suport per a les àrees de Ciències Socials, Ciències Naturals i Matemàtiques.

6. Destinataris

6.1. Aula d'acollida

Alumnat que s'incorpora per primera vegada al sistema educatiu de Catalunya:

- A partir de 3r d'educació primària.
- Quan encara no fa 24 mesos que ha estat escolaritzat al sistema educatiu de Catalunya.
- Excepcionalment, quan encara no fa 36 mesos que ha estat escolaritzat al sistema educatiu de Catalunya i no procedeix de cap estat europeu ni de l'Amèrica Llatina.

6.2. Aula ordinària

Alumnat d'origen estranger que necessita suport lingüístic i social:

Primària

- Alumnes d'EI i CI de primària no castellanoparlants que han iniciat l'escolarització a Catalunya però que tenen un coneixement molt limitat de les dues llengües oficials i que, per tant, necessiten un suport específic en l'àmbit lingüístic i relacional, especialment pel que fa a la llengua oral.
- Alumnes de CM i CS de primària no castellanoparlants que s'han incorporat tardanament al sistema educatiu i no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials de Catalunya. Tot i que es tracti d'alumnes que han superat els dos anys o, excepcionalment, els tres anys d'estada a l'aula d'acollida, encara es troben en procés d'assolir el domini del llenguatge acadèmic que es necessita per accedir al currículum.
- Alumnes de CM i CS de primària d'origen estranger que, tot i haver estat escolaritzats a Catalunya en algun moment, han fet posteriorment part de l'escolarització en un altre estat, en què cal prioritzar l'atenció als alumnes no castellanoparlants.

Secundària

- Alumnes que s'han incorporat tardanament al sistema educatiu a Catalunya i no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials de Catalunya.
- Tot i que es tracti d'alumnes que han superat els dos anys o, excepcionalment, els tres anys d'estada a l'aula d'acollida, encara es troben en procés d'assolir el domini del llenguatge acadèmic per accedir al currículum ordinari.
- Alumnes d'ESO d'origen estranger que, tot i haver estat escolaritzats a Catalunya en algun moment, han fet posteriorment part de l'escolarització en un altre sistema educatiu.

Altres

- Alumnes d'origen estranger que s'incorporen al sistema educatiu de Catalunya a l'ensenyament postobligatori.
- Alumnes d'origen estranger que se senten desarrelats de l'aula, del centre i l'entorn per motius emocionals i afectius.

6.3. Altres suports

- Alumnat del mateix sistema educatiu que desconeix la llengua vehicular i d'aprenentatge, que prové de comunitats autònomes on no té cooficialitat la llengua catalana.

- Pot rebre suports universals inclusius o suports addicionals per millorar l'ús de la llengua (SEP, estudi assistit, voluntaris per la llengua, EOI...).

7. Organització

7.1. Aula d'acollida

L'aula d'acollida ha de facilitar l'adaptació i la integració de l'alumnat a la dinàmica del centre i a la classe ordinària. També ha de garantir un treball específic d'ensenyament de la llengua catalana. Per assolir aquest objectiu podem:

- Afavorir la cooperació entre tots els alumnes.
- Incorporar espais i estratègies per a la gestió d'aula: racons, tallers, projectes, treball cooperatiu...
- Fer de l'aula un espai acollidor que faciliti els aprenentatges.
- Incorporar moments d'intercanvi de vivències i experiències de l'alumnat per afavorir-ne el coneixement mutu.

L'aula d'acollida, el tutor/a i tot l'equip docent han de promoure:

1. **L'aprenentatge inicial de la llengua catalana (fonamentalment oral)**. En aquest sentit, el punt de partida de l'alumnat que hi assisteix pot ser molt divers:

- Alumnat que ha d'iniciar un procés d'alfabetització.
- Alumnat que comparteix l'alfabet llatí però que presenta certs desajustaments entre les correspondències entre les grafies i el sons del sistema gràfic català i el de la seva llengua d'escolarització.
- Alumnat que no coneix l'alfabet llatí, però que la seva llengua escrita té una base alfabètica.
- Alumnat que no comparteix el sistema d'escriptura alfabètic.

Aquesta diversificació de situacions i processos fa que la planificació de l'ensenyament de la llengua requereixi seqüències diferents. L'ús de quadres de correspondències dels diferents alfabets pot accelerar el procés de transferència de les correspondències grafofòniques. També és molt útil tenir a l'aula un referent amb totes les lletres i els dígrafs del sistema gràfic català amb les corresponents realitzacions fonètiques.

La llengua escrita a l'aula d'acollida ha de tenir la funció de reforç en l'adquisició de la llengua oral. Exemple d'això poden ser Comencem o el quadern de llengua escrita de la sèrie Vincles, Ara i adés, Galí... Alguns d'aquests materials estan disponibles en suport TIC.

2. **El pas del llenguatge comunicatiu al llenguatge acadèmic** per facilitar l'accés al currículum ordinari. Per a aquesta finalitat cal:

- Anticipar continguts específics d'àrea/matèria que després es treballaran amb tot l'alumnat a l'aula ordinària.
- Disposar de lèxics curriculars de les diverses àrees/matèries en les llengües de l'alumnat d'origen estranger.
- Facilitar unitats didàctiques adaptades (amb un llenguatge senzill i amb molt suport visual, amb imatges, esquemes...) que afavoreixin la comprensió.

Agrupament de l'alumnat a l'aula d'acollida

- El nombre d'alumnat que s'ha d'atendre en una aula d'acollida simultàniament ha de ser reduït: es recomana un nombre màxim de 10.
- Ha d'estructurar-se de manera flexible, en funció de les necessitats dels alumnes que ha d'atendre. Es poden fer subgrups segons el nivell d'escolarització previ, la llengua d'origen, el grau de maduresa i el progrés en el procés d'aprenentatge.
- El tutor/a d'aula d'acollida ha de dedicar la totalitat del seu horari lectiu a l'atenció de l'alumnat d'aula d'acollida.

  A l'hora de fer els **horaris** cal:
- Respectar que, en la mesura que sigui possible, l'alumnat pugui cursar amb els seus companys de l'aula ordinària les matèries d'Educació Visual i Plàstica, Educació Física, Educació Musical...
- Tenir en compte que l'alumnat hauria d'assistir a l'aula d'acollida d'acord amb les instruccions d'inici de curs, de manera orientativa, un màxim de mitja jornada lectiva diària.
- Anar disminuint la durada de l'assistència a l'aula d'acollida a mesura que l'alumnat avanci en els aprenentatges.

Exemple d'agrupaments 1:

- Nivell 0. Alumnat que desconeix les dues llengües oficials i té un nivell acadèmic inferior al que li pertocaria.
  Aquest alumnat necessita treballar la llengua oral, assegurar la comprensió de textos escrits, activar-los la consciència fonològica, mostrar el lligam entre la tira

fònica i la tira gràfica fins arribar a la correspondència so-grafia, observar si cal treballar la motricitat fina per millorar el grafisme de les lletres...

- Nivell 1. Alumnat que desconeix les dues llengües oficials.
  Coneix el lligam entre la llengua oral i la llengua escrita. Cal fer èmfasi en la llengua oral, la llengua escrita, assegurar la comprensió dels textos escrits, la morfosintaxi...

- Nivell 2. Alumnat que té una llengua romànica com a L1.
  Aquest alumnat no cal que estigui agrupat homogèniament. Coneix el lligam entre llengua oral i llengua escrita. Conèixer una llengua romànica li facilita tenir nocions de l'estructura morfosintàctica del català. També té facilitat per fer transferències de la correspondència so-grafia amb la llengua catalana. Dins d'aquest grup hi ha aquells que tenen la llengua castellana (Amèrica Central i del Sud, principalment) com a L1. El fet de compartir una llengua que també és oficial a Catalunya porta que es relaxin a l'hora d'aprendre la llengua catalana, sobretot a nivell oral. Cal fer èmfasi en la llengua oral, assegurar la comprensió dels textos escrits compartint el significat, la morfosintaxi en aquells aspectes en què pugui haver diferències...

Exemple d'agrupaments 2:

Agrupaments per treballar les habilitats lingüístiques comunicatives:

- Alumnes per nivell acadèmic: cicle mitjà – cicle superior/ 1r cicle ESO – 2n cicle ESO.
- Alumnes per nivell lingüístic: nivell 0 /nivell 1 / nivell 2.

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
Hores	Producció i comprensió oral Nivell 0	Comprensió lectora Nivell 1 Nivell 2	Producció i comprensió oral Nivell 1 Nivell 2	Producció escrita Nivell 0 Nivell 2	Comprensió lectora Nivell 2
	Comprensió lectora Nivell 0	Producció escrita Nivell 0	Comprensió lectora Nivell 1 Nivell 2	Producció i comprensió oral Nivell 0 Nivell 2	Producció escrita Nivell 0
	Producció escrita Nivell 0	Producció i comprensió oral Nivell 0 Nivell 1	Producció escrita Nivell 1 Nivell 0	Comprensió lectora Nivell 1	Producció i comprensió oral Nivell 1 Nivell 2
	Interacció oral Nivell 0	Interacció oral Nivell 0 Nivell 1	Interacció oral Nivell 0 Nivell 1	Interacció oral Nivell 0 Nivell 2	Interacció oral Nivell 1 Nivell 2

7.2. Aula ordinària

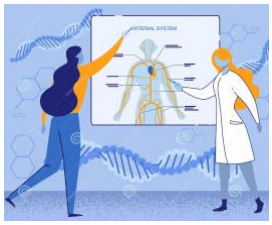

Què cal tenir en compte a l'hora d'atendre l'alumnat de suport lingüístic i social a l'aula ordinària:

- Necessitats emocionals: planificar, des de l'acció tutorial, l'educació per al desenvolupament personal que promogui l'adquisició de les competències socioemocionals que han de capacitar l'alumnat per reconèixer les pròpies emocions i les dels altres, saber-les expressar, utilitzar i gestionar de forma positiva facilitant així la formació integral i la integració en la societat. Veure quadern de SLS Desenvolupament personal.
- Necessitats lingüístiques. En relació amb el MECR i l'alumnat d'origen estranger, que estan aprenent la llengua de l'escola, és important tenir presents els aspectes següents:
    - Tots els docents haurien d'estar familiaritzats amb els nivells del MECR.
    - L'aprenentatge d'una llengua és progressiu.
    - El nivell B1 descriu el domini mínim que necessiten els alumnes que estan aprenent la llengua de l'escola per participar en les activitats escolars.
    - El pas d'un nivell a l'altre no sempre representa el mateix grau de dificultats.
- Necessitats educatives: la integració educativa i social dels alumnes d'origen estranger depèn, en gran part, del tractament de la dimensió lingüística en l'aprenentatge de les disciplines escolars.

8. Avaluació

L'avaluació a l'aula d'acollida, com la de l'aula ordinària, té una doble funció: reguladora del procés d'aprenentatge i per comprovar l'adquisició dels aprenentatges i quantificar-los.

Els elements que afecten a l'avaluació de l'alumnat d'origen estranger són:

1. L'avaluació inicial per conèixer l'alumne/a.
2. L'elaboració d'un pla de suport individualitzat (PI).
3. L'avaluació formadora i formativa durant el curs.
4. L'avaluació final.

L'avaluació sempre es farà tenint en compte l'assoliment de les competències i objectius descrits en el pla de suport individualitzat.

8.1. Avaluació inicial

El primer pas que facilitarà tot el procés d'avaluació de l'alumnat és recollir la informació de l'alumnat a la fitxa de recollida d'informació inicial dels alumnes d'origen estranger.

Per al segon pas, el Departament d'Educació proporciona instruments per avaluar les competències de la seva L1 (llengua materna) i el coneixement del principi alfabètic de l'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu català (no s'incorpora l'avaluació de llengua castellana com a L1), així com els coneixements curriculars de matemàtiques d'alumnes de 6 a 14 anys. El model de prova va destinat a l'alumnat d'orígens múltiples, de 8 a 16 anys, amb el qual no és possible la comunicació.

El tercer pas és utilitzar les pautes d'observació, que permeten establir el nivell de competència lingüística en llengua catalana dels alumnes d'origen estranger, a partir d'una sèrie de descriptors. Aquests nivells estan determinats segons el *Marc europeu comú de referència per a les llengües* (MECR) i, en el cas de l'alumnat d'origen estranger, interessa fixar-se en els nivells A1 (inicial), A2 (bàsic) i B1 (llindar).

A Usuari Bàsic		B Usuari independent		C Usuari experimentat	
A1	A2	B1	B2	C1	C2
Nivell Inicial	Nivell Bàsic	Nivell Llindar	Nivell Avançat	Domini funcional efectiu	Domini

Quan aquests alumnes han assolit el nivell B1 en totes les habilitats lingüístiques comunicatives ja no necessiten un suport específic, tot i que, especialment en les matèries amb més càrrega lingüística i cultural, poden necessitar encara suports personalitzats per seguir el currículum ordinari. Fins que no aconsegueixin aquest nivell, els centres han de planificar els recursos necessaris per dur a terme un suport lingüístic i social (SLS).

8.2. Pla de suport individualitzat

El pla de suport individualitzat (PI) és una eina per a la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars d'alumnes que presenten necessitats educatives i personals específiques, el contingut i l'elaboració del qual estan regulats pel Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

El PI és un acord d'avaluació, és a dir, el document on l'equip docent consensua els criteris segons els quals s'avaluarà i qualificarà l'alumne/a. Els familiars o tutors/es legals han de conèixer la situació acadèmica de l'alumne/a, incloses les decisions relatives al seu PI.

El Departament d'Educació ha publicat, el juliol del 2020, el document "**Orientacions per a l'elaboració del pla de suport individualitzat**", que fa referència a totes les etapes educatives. En aquest document es recullen, als annexos, els nous **models de PI**, així com més informació que cal conèixer i que serà d'utilitat per als tutors/es que han d'elaborar un pla de suport individualitzat.

El tutor/a de l'alumne/a, amb el suport de la CAD i especialment amb el docent d'educació especial i/o el de pedagogia terapèutica, l'orientació educativa o el tutor/a de l'aula d'acollida, redactarà els aspectes generals i comuns del pla. La resta de docents redactaran la concreció del pla de l'àmbit, les àrees o les matèries de què siguin responsables.

El tutor/a de l'alumne/a, amb la col·laboració de l'equip docent, és el responsable de coordinar el PI i de fer-ne el seguiment.

Trobareu més informació sobre els plans individualitzats en aquesta pàgina de l'XTEC, com ara els agents implicats en l'elaboració del PI o la temporització que han de seguir.

8.3. Avaluació formadora i formativa

L'avaluació formadora i formativa és l'avaluació per aprendre, posant especial cura en el caràcter formatiu de l'avaluació. L'avaluació ha de ser un mitjà per regular els

aprenentatges, és a dir, per identificar les fortaleses, les dificultats i els errors i adequar el PI al procés d'aprenentatge de l'alumnat d'origen estranger.

D'acord amb la normativa vigent a l'educació primària i l'ESO, com a mínim un cop per trimestre, el tutor/a ha d'informar per escrit l'alumne/a i les famílies de l'evolució dels aprenentatges de l'alumne/a i també de les habilitats de relació i socialització.

Cada centre ha d'elaborar un model propi d'informe que ha de reflectir els resultats obtinguts en l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumne/a; els aspectes personals, relacionals i evolutius que es consideri oportú esmentar, i les mesures complementàries o de reforç adoptades o previstes.

Alguns exemples d'altres instruments d'avaluació són els següents:

- Diaris d'aula.
- Qüestionaris.
- KPSI.
- Converses en gran grup.
- Base d'orientació.
- Mapes conceptuals, esquemes.
- Carpeta d'aprenentatge.

8.4. Avaluació final

Des de l'inici de la implementació de les aules d'acollida (curs 2004-2005) s'han aplicat instruments d'avaluació per tal de valorar el grau d'assoliment dels objectius referents a la integració escolar i a l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana de l'alumnat d'origen estranger.

Els centres que no tenen aquesta mesura addicional d'atenció a la diversitat (AA) poden fer servir els mateixos instruments d'avaluació que proporciona el Departament d'Educació per als centres amb aula d'acollida.
Aquestes proves del Departament d'Educació no substitueixen la resta d'activitats avaluatòries que el docent va fent durant el curs: activitats coavaluatives, autoavaluatives…

És imprescindible consultar, any rere any, les instruccions i la informació que es recull al portal XTEC enllaçat en el paràgraf anterior, ja que hi poden haver modificacions.

Cal tenir en compte, a més, que la prova avaluativa que recull el portal està separada en funció de si l'alumnat d'aula d'acollida es troba en l'etapa de primària o de secundària.

Informació bàsica sobre l'avaluació final
Destinataris En cas de no tenir clar si algun alumne/a ha de passar, o no, les proves, a l'apartat destinataris dins de l'àmbit de primària o secundària hi ha tota la informació. **Termini** Al final de cada curs es realitzen aquestes proves prescriptives. Posteriorment, només cal introduir les dades i els resultats dels alumnes que assisteixen a l'aula d'acollida, a la pàgina d'avaluació d'aules d'acollida del Departament d'Educació. L'aplicació d'entrada de dades està habitualment activa des de començament de juny durant, aproximadament, un mes i mig. **Dades de l'alumnat** Abans de realitzar les proves, cal assegurar-se que es disposa del full de recollida de dades de tots els alumnes que s'ha fet a començament de curs. En cas de tenir matrícula viva, convé omplir aquesta fitxa a mesura que l'alumnat s'incorpora al centre educatiu. **Enquestes** A més de la fitxa de les dades de cada alumne/a i de les proves, cal realitzar tres enquestes d'integració escolar: al tutor/a d'aula d'acollida, al tutor/a d'aula ordinària i a l'alumne/a. **Prova de llengua** Les proves consten de diferents parts, però abans és necessari llegir atentament les orientacions i les instruccions d'aplicació per conèixer-ne els objectius, els destinataris i la correcta aplicació. Avaluen les capacitats de: comprensió oral, expressió oral, comprensió lectora i expressió escrita. Les proves de comprensió lectora, comprensió oral i expressió escrita es poden aplicar col·lectivament a criteri del tutor/a d'aula d'acollida. La d'interacció oral i la d'aplicació d'habilitats comunicatives només es poden realitzar de forma individual. A disposició dels tutors/es d'aula d'acollida hi ha, de cadascuna de les proves, un document d'instruccions d'aplicació, correcció i puntuació i el quadern de l'alumne/a. **Recollida de dades** Un cop realitzades totes les proves, corregides i puntuades cal omplir el full de recollida de la prova de llengua catalana. Aquestes dades caldrà introduir-les en el programa corresponent, al qual només té accés la persona que consta al centre com a tutor/a de l'aula d'acollida. A l'hora d'introduir les dades, el programa demana associar un número a cada alumne/a. Aquest número de registre, el docent l'assigna a l'alumnat al seu criteri, en el moment de recollir les dades de l'alumne/a al full de recollida de dades d'inici de curs.

Per últim, cal tenir en compte que:

- L'avaluació final ha d'anar en funció dels objectius d'aprenentatge redactats al PI de totes i cada una de les matèries/àrees incloses al document.
- El tutor/a de l'aula d'acollida es responsabilitza únicament d'avaluar la matèria/àrea de Llengua Catalana. Encara que l'alumne/a d'origen estranger surti de l'aula ordinària en matèries/àrees que no siguin la de català, el tutor/a de l'aula d'acollida en cap cas avalua aquestes altres matèries/àrees. En el cas que a l'aula d'acollida s'anticipin continguts d'alguna matèria/àrea, el tutor/a d'aula d'acollida s'ha de coordinar amb el docent responsable d'aquelles matèries/àrees.
- Si la intervenció a l'aula d'acollida sobre un alumne/a es porta a terme per diferents docents, cal que aquests docents coavaluïn l'alumne/a.
- En cas que un alumne/a d'aula d'acollida assisteixi a classe de Llengua Catalana a l'aula ordinària a més de a l'aula d'acollida, l'avaluació d'aquesta àrea/matèria es porta a terme entre els diferents docents que hi intervenen.

8.5. Recursos per a l'avaluació

Altres recursos que poden ser d'utilitat per a l'avaluació:

- XTEC: Avaluació aules d'acollida.
- Seguiment i avaluació.
- Ordre d'avaluació de primària.
- Ordre d'avaluació de secundària.
- Avaluar per aprendre. Neus Sanmartí (Youtube).
- Avaluar per aprendre. L'avaluació per millorar l'aprenentatge.

9. Marc normatiu de referència

- DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- Documents per a l'organització i gestió dels centres. Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària (21.07.2020). Selecció d'apartats.
- Documents per a l'organització i gestió dels centres. Concreció i desenvolupament del currículum competencial i l'orientació educativa a l'ESO (21.07.2020). Selecció d'apartats.
- Projecte de convivència i èxit educatiu. Continguts de l'aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de convivència. Setembre, 2020. Selecció d'apartats.

10. Per saber-ne més

- Tota la informació desenvolupada en aquest document és un complement de la que hi ha disponible a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC), on trobareu més recursos: http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/

- Les accions que el centre educatiu desenvolupa per a l'acollida de l'alumnat al centre s'han de fer constar al Projecte de convivència i èxit educatiu, dins el marc del Projecte educatiu de centre: http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/

- Formació: Estratègies de suport a l'aprenentatge de l'alumnat d'origen estranger a l'aula ordinària.

11. Infografia compilatòria

UN NOU ALUMNE/A AL CENTRE...

COM ENS ORGANITZEM?

ALUMNAT

ACOLLIDA

ACOLLIMENT CÀLID

1. Entrevista informativa amb la família
2. Adscripció al nivell escolar i horari de l'alumne/a
3. Implicació de tots els docents: **ESTRATÈGIES COMUNICATIVES**

ACTUACIONS INICIALS

1. Avaluació inicial
2. Adaptació del currículum: **PI**
3. Organització dels suports

QUÈ FA EL TUTOR/A?

1. Lliurar l'horari
2. Designar un company/a guia
3. Anticipar l'entrada a l'aula ordinària
4. Organitzar activitats per a l'acollida a l'aula ordinària
5. Acompanyar en tot moment
6. Implicar la família

METODOLOGIA

1. Estratègies d'intervenció lingüística
2. Quaderns Suport Lingüístic i Social
3. Programa d'Immersió Lingüística
4. Mesures i suports universals

AULA ACOLLIDA

- A partir de 3r de primària
- Menys de 24 mesos al sistema educatiu de Catalunya
- Excepcionalment, fins a 36 mesos
- Agrupaments i horaris

RECURSOS

http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/

AULA ORDINÀRIA

- Alumnat d'EI i CI de primària
- Alumnat castellanoparlant
- Alumnat que necessita suport lingüístic i social

QUÈ PRIORITZEM?

1. Aprenentatge inicial de la llengua catalana (MECR: A1 i A2)
2. Pas del llenguatge comunicatiu a l'acadèmic

AVALUACIÓ

SEGUINT SEMPRE EL PI

1. Avaluació inicial
2. Avaluació formadora i formativa
3. Avaluació final

ORGANITZACIÓ

Orientació i assessorament: Equip LIC nrofes@xtec.cat